

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів
напряму підготовки (спеціальність) 081 Право

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теорії та
історії держави і права,
конституційного права
Протокол № 5
від 12 грудня 2017 р.

Чернігів ЧНТУ
2017

Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ. Методичні вказівки до самостійної роботи студентівнапрям підготовки (спеціальність) 081 Право / Укл.: Толкач А.М.– Чернігів: ЧНТУ, 2017. – 32 с.

Укладач: ТОЛКАЧ АНЖЕЛІКА МИКОЛАЇВНА, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: ЛИТВИНЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА, кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового права, адміністративного права та процесу Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Структура навчальної дисципліни.....	9
2 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	10
3 Тематичні плани для самостійної роботи та рекомендована література.....	15
Додаток А - Перелік тем рефератів.....	28
Додаток Б - Орієнтовний перелік питань на залік.....	30

ВСТУП

Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ - це навчальна дисципліна, яка поєднує юридичну теорію з освітньою практикою, досліджує закономірності навчання юридичним дисциплінам, узагальнює і виробляє рекомендації по ефективному освоєнню знань, умінь, цінностей і установок, передачі правового досвіду.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

На самостійне вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ» відведено: для студентів денної форми навчання - 60 години, для студентів заочної форми навчання - 82 години. Предмет вивчається протягом одного семестру, форма завершення навчання - залік.

Вивчення цієї дисципліни здійснюється на підставі модульно-рейтингової системи організації навчального процесу, метою якої є підвищення рівня знань юристів та забезпечення їх конкурентоздатності у світовому навчальному просторі. Запровадження модульно-рейтингової системи припускає забезпечення мобільності студентів під час навчання з урахуванням вимог національного та міжнародного ринків праці, які, у свою чергу, достатньо швидко змінюються.

Запропоновані завдання до самостійної роботи підготовлені відповідно до робочої програми та тематичного плану з курсу «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ». Саме тому, рекомендується спочатку ознайомитися з програмою курсу, яка детально розбиває темп за відповідними модулями. У завданнях відображено основний зміст навчальної

дисципліни та кожна з тем містить схематичний матеріал, що сприяє систематизації знань методики викладання юридичних дисциплін у ВНЗ.

Головною умовою успішного оволодіння змістом дисципліни «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ» є систематична робота студентів. Після прослуховування навчальних лекцій, що розкривають основні проблеми реформування вищої освіти, ступенів системи вищої освіти, особливостей юридичної освіти, методів вивчення та викладання юридичних дисциплін, студентам необхідно продовжити самостійний аналіз теоретичного матеріалу та здобуття практичних навичок. Студенти самостійно повинні працювати над вивченням нових основних понять курсу, саме тому кожному студентові доцільно завести словник основних понять і термінів з методики викладання юридичних дисциплін у ВНЗ, також необхідно мати особистий конспект. Для повного оволодіння теоретичним і нормативним матеріалом з відповідної теми необхідно також опрацьовувати додаткові матеріали з Методики викладання юридичних дисциплін у ВНЗ, що публікуються в періодичних виданнях.

За навчальним планом юридичної освіти вивчення «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ» проводиться шляхом лекційних та семінарських занять, а також самостійної роботи (аудиторної та позааудиторної) студентів. Аудиторна самостійна робота з дисципліни виконується на навчальних заняттях під безпосереднім керівництвом викладача та за його завданням. Позааудиторна самостійна робота виконується студентами за завданням викладача, але без його особистої участі.

Самостійна робота проводиться з метою:

систематизації і закріплення здобутих теоретичних знань і практичних умінь студентів;

поглиблення і розширення теоретичних знань;

формування вмінь використовувати нормативну, правову, довідкову і спеціальну літературу;

розвитку пізнавальних можливостей і активності студентів: творчої ініціативи, самостійності, відповідальності й організованості;

°формування самостійності мислення, здатності до саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації;

розвитку дослідницьких умінь.

На підставі прочитаної додаткової літератури можна пропонувати студентам написати реферати на цікаві для них теми.

При потребі студенти можуть отримати консультацію викладача з тих питань, що недостатньо їм зрозумілі. З урахуванням цих запитань, результатів здачі заліку викладач готує письмові консультації для студентів, які постійно поновлює.

Методичні рекомендації спрямовані на вирішення таких головних завдань: створення умов для реалізації єдиного підходу до організації самостійної роботи студентів; сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної й практичної роботи; сприяння розвитку й поглибленню професійних, наукових і практичних інтересів студентів; сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців; створення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента. *

Основними завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі програми курсу «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ». Самостійна робота студентів містить у собі:

підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних);

виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;

самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни відповідно до навчально-тематичного плану;

підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни;

виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ);

підготовку до усіх видів контрольних випробувань (підсумкових, залікових, екзаменаційних тощо);

участь у роботі факультативів, спецсеминарів тощо;

участь у студентських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах тощо;

інші види діяльності, що ініціюються та здійснюються університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Організацію самостійної роботи студентів здійснює кафедра, лектор, а також самі студенти. У межах підготовки студентів до самостійної роботи над вивченням дисципліни «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ» з метою формування первинних навичок самостійної роботи під час першої лекції розглядається питання «Організація самостійної роботи студентів». Організація й контроль ходу і змісту навчальної самостійної роботи та її результатів здійснюється відповідно до графіків самостійної роботи студентів.

З власної ініціативи кафедра може проводити студентські навчальні й наукові заходи (конференції, олімпіади, симпозиуми тощо).

Самостійна «навчальна й навчально-дослідна робота» виконується студентами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі. Самостійна робота студентів повинна мати такі головні ознаки:

бути виконаною особисто студентом або студентською підгрупою (командою), де кожен її член самостійно виконує свою частину колективної роботи;

бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;

демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;

мати навчальну, наукову або практичну спрямованість і значимість;

містити певні елементи новизни;

самостійна письмова робота оформляється відповідно до вимог кафедри.

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів враховує специфіку різного роду діяльності студентів і викладачів. Усі навчально-методичні та навчальні матеріали й видання щодо дисципліни повинні містити рекомендації для самостійної роботи студентів. Так, рекомендації із самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу містять вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних, наукових та навчально-методичних видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні запитання і завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи та ІНДЗ.

Слід зазначити, що види завдань для самостійної роботи, їх зміст і характер мають варіативний і диференційований характер, ураховують специфіку спеціальності та індивідуальні особливості студентів. Безумовно, основними видами самостійної роботи слід вважати практичні та тестові завдання. Проте, викладач може самостійно обирати і такі додаткові види самостійної роботи: написання анотацій, есе, підготовка рефератів, розробка лекційних та семінарських занять.

До кожної теми, винесеної для самостійної роботи, запропонований перелік літератури.

1 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної форми навчання				
		Всього	У тому числі			
			Лек.	Практичні	Лаб.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовний модуль 1. Методологічні та організаційні основи системи вищої освіти.						
1	Методологічні та організаційні основи системи вищої освіти в Україні	15/14	2	2		11/14
2	Методика викладання юридичних дисциплін	15/16	2/2	2		11/14
Разом за змістовим модулем 1		30/ 30	4/2	4		22/28
Змістовний модуль 2. Організація навчальної діяльності студентів у вищій школі						
3	Активізація пізнавальної діяльності студентів під час вивчення юридичних дисциплін	10/10	2	2/2		6/8
4	Лекція з юридичних дисциплін як основна форма організації навчання	10/9	2	2		6/9
5	Семінарські та практичні заняття з юридичних дисциплін: види та організація	10/11	2	2/2		6/9
Разом за змістовим модулем 2		30/30	6	6/4		18/26
Змістовний модуль 3. Змістовний модуль 3. Організація самостійної та науково-дослідної діяльності студентів з юридичних дисциплін						
6	Самостійна робота студентів з юридичних дисциплін	11	2	2		7/9
7	Науково-дослідна діяльність студентів з юридичних дисциплін	10	2/2	1		7/9
8	Організація контролю та оцінка якості знань студентів з юридичних дисциплін	9	2	1		6/10
Разом за змістовим модулем 3		30/30	6/2	4/0		20/28
Усього годин за дисципліну		90/90	16/4	14/4		60/82

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Методологічні та організаційні основи системи вищої освіти

Тема 1.1. Методологічні та організаційні основи системи вищої освіти в Україні

Вища освіта як органічна складова система неперервної освіти. Мета і завдання курсу, його структура. Організація і здійснення начального процесу у вищих закладах освіти України. Форми організації навчального процесу. Особливості педагогічного процесу у вищому навчальному закладі на сучасному етапі. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Основні принципи освіти. Головні завдання вищого закладу освіти. Дидактичні моделі змісту навчання. Світові тенденції розвитку суспільства. Реформування системи освіти.

Принципи навчання у вищому навчальному закладі. Організація юридичної освіти в Україні. Структура вищої юридичної освіти. Види вищих навчальних юридичних закладів.

Сутність ступеневої освіти в Україні. Характеристика освітньо - кваліфікаційних рівнів. Зміст освіти. Складові та цикли освітньої підготовки.

Поняття та характеристика навчального плану. Робочий навчальний план. Індивідуальний навчальний план. Поняття, предмет «Методики викладання юридичних дисциплін у ВНЗ». Функції «Методика викладання юридичних дисциплін у ВНЗ». Принципи методики викладання юридичних дисциплін.

Тема 1.2. Методика викладання юридичних дисциплін

Методика викладання юридичних дисциплін як наука, її функції. Методи викладання юридичних дисциплін. Методичні прийоми викладання юридичних дисциплін. Організаційні форми методичної роботи викладачів, кафедр, факультетів і вузів. Специфіка викладання юридичних дисциплін

студентам різних освітньо-кваліфікаційних рівнів (бакалавр, спеціаліст, магістр). Методичні вимоги до розробки навчальних програм і навчальних планів з юридичних дисциплін. Вплив методів викладання правознавства на навчальну активність студентів.

Диференціація та індивідуалізація навчання правознавства. Шляхи та засоби підвищення ефективності викладання юридичних дисциплін. Застосування технічних засобів та комп'ютерної техніки у викладанні юридичних дисциплін. Використання наочних методів навчання. Функції наочних засобів навчання. Аудіовізуальні засоби навчання.

Змістовний модуль 2. Організація навчальної діяльності студентів у вищій школі

Тема 2.1. Активізація пізнавальної діяльності студентів під час вивчення юридичних дисциплін

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально - пізнавальної діяльності: ділові та рольові ігри, ситуативні ігри, дискусії і диспути; студентські наукові конференції; створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Поняття про форми організації навчання. Урок як основна форма організації навчання. Типи занять та їх структура. Підготовка до заняття. Аналіз проведеного заняття. Активні методи навчання у викладанні юридичних дисциплін та їх вибір.

Ділова гра. Ігрове проектування. Кейс-стаді. Круглий стіл. Комплексні контрольні завдання. Ситуаційні задачі.

Проблемне навчання. Створення проблемних ситуацій під час вивчення правознавства. Особливість проблемного навчання. Умови створення проблемних ситуацій. Способи розв'язання проблем: фронтальні, групові, індивідуальні. Способи створення проблемних ситуацій. Види діяльності викладачів і студентів під час проблемної лекції та проблемного семінару.

Диференційоване навчання. Особистісно-орієнтоване навчання. Основні завдання особистісно-орієнтованого навчання. Технологія розвивального навчання. Технологія формування творчої особистості.

Модульно-рейтингове навчання. Особливості підготовки та проведення.

Тема 2.2. Лекція з юридичних дисциплін як основна форма організації навчання

Поняття лекції як форми вузівського навчання. Загальні дидактичні вимоги до лекції. Основні функції лекції: інформаційна, орієнтовна, пояснююча, виховна, стимулююча.

Основні етапи лекції: вступна частина, викладення, висновки.

Структура лекції. Підготовка лекції. Текст лекції. Види лекцій. Особливості лекцій на різних курсах. Лекція і підручник. Мова лекції. Темп лекції. Конспектування лекції.

Загальнодидактичні вимоги до побудови лекційного курсу. Вимоги до структури лекційного курсу. Види лекції (вступна, тематична, оглядова, заключна): організація та характеристика.

Науковість змісту лекційного курсу. Організація проблемного викладу навчального матеріалу. Організація лекційних занять. Сучасні проблеми лекційного викладу навчального матеріалу.

Тема 2.3. Семінарські та практичні заняття з юридичних дисциплін: види та організація

Історія виникнення семінарів. Семінар як форма навчального процесу у вищій школі.

Місце і роль семінарських та практичних занять у навчальному процесі. Види семінарських занять.

Основні функції семінарських занять: поглиблення, конкретизація, систематизація знань, одержаних на лекціях і під час самостійної роботи;

розвиток навичок самостійної роботи; заохочення до наукових досліджень; контроль за якістю засвоєння студентами матеріалу.

Методика проведення семінарських занять.

Методика проведення практичних занять. Дидактичні вимоги до підготовки і проведення семінарів. Логіка формування питань семінарського заняття. Організація дискусії на семінарських заняттях. Особливості опитування студентів під час проведення семінарських занять. Нестандартні семінарські заняття та їх характеристика.

Комплексні форми організації навчання. Комплексний семінар.

Шляхи оптимізації та інтенсифікації навчального процесу.

Змістовний модуль 3. Організація самостійної та науково-дослідної діяльності студентів з юридичних дисциплін

Тема 3.1. Самостійна робота студентів з юридичних дисциплін

Поняття самостійної роботи студентів. Сутність самостійної роботи. Значення самостійної роботи. Види самостійних робіт. Форми організації та проведення самостійної роботи. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів. Позитивні сторони і недоліки в організації самостійної роботи студентів. Специфіка організації самостійної роботи із додатковою літературою (словниками, довідниками, науково-педагогічною літературою тощо). Форми активізації самостійної роботи студентів-правознавців. Особливості самостійної роботи студентів на різних курсах. Особливості самостійної роботи студентів з різних юридичних дисциплін.

Тема 3.2. Науково-дослідна діяльність студентів з юридичних дисциплін

Роль і значення науково-дослідної роботи у вивченні.

Особливості консультативної діяльності викладача в процесі підготовки наукових рефератів, курсових, дипломних, магістерських робіт.

Роль студентської наукової творчості в активізації навчального процесу.

Олімпіади та наукові конференції з юридичних дисциплін як засоби розвитку творчих здібностей студентів. Методи підготовки наукових доповідей та студентських конференцій.

Тема 3.3. Організація контролю та оцінка якості знань студентів з юридичних дисциплін

Методи і форми контролю знань студентів. Види контролю знань студентів (поточна перевірка, заліково-екзаменаційна сесія, державні экзамени). Система понять, що визначають контроль знань. Об'єктивні передумови необхідності контролю та оцінки знань студентів.

Функції контролю знань студентів: навчаюча, розвиваюча, прогностично-методична, оцінка знань і навичок студентів.

Принципи контролю і оцінки знань. Критерії і норми оцінки знань. Види перевірки навчальної роботи студентів. Міжсесійний та підсумковий контроль.

Сутність та основні завдання поточної перевірки успішності студентів. Мета тематичної перевірки знань студентів. Різновиди консультацій. Підсумкова перевірка знань студентів. Заліки, іспити, курсові та дипломні роботи як основні форми контролю навчальної роботи студентів. Тест як перевірка знань студентів. Поняття про тести та методику їх складання. Етапи тестового контролю.

Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення. Критерії і норми оцінок. Рейтингова система оцінювання знань.

Методика проведення контрольних робіт і колоквіумів. Методика проведення заліків та екзаменів. Методика проведення державних екзаменів.

3 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Методологічні та організаційні основи системи вищої освіти в Україні

1. Вища освіта як органічна складова система неперервної освіти
2. Організація юридичної освіти в Україні. Структура вищої юридичної освіти. Види вищих навчальних юридичних закладів
3. Поняття і предмет навчальної дисципліни «Методика викладання юридичних дисциплін у вищих навчальних закладах»
4. Основні функції «Методика викладання юридичних дисциплін у вищих навчальних закладах»
5. Основні принципи «Методика викладання юридичних дисциплін у вищих навчальних закладах»

Рекомендована література:

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.06.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу :<http://zakon3.rada.gov.ua>.
2. Про Національну програму правової освіти населення : Указ Президента України від 18.10.2001 р. № 992/2001 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу :<http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затверджене наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. № 161 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно- трансферної системи: наказ МОН України від 16.10.2009 р. № 943 XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу :<http://mon.gov.ua>.

5. Європейський простір у сфері вищої освіти : Спільна декларація міністрів освіти Європи від 19.06.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon3.rada.gov.ua>.

6. Андрощук А. Професія юриста в країнах Європейського Союзу / А. Андрощук // Юридичний журнал - 2011. – С. 34-37.

7. Андрейцев В. Сучасна правнича наука та освіта: на шляху до Болонського процесу / В. Андрейцев // Вища школа. – 2005. – №3. – С. 36-54.

8. Болонський процес: Документи / Європейський ун-т / З.І. Тимошенко (уклад.). – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. – 169 с.

9. Зеленський К.В. Рейтинг як форма індивідуального підходу до всебічного розвитку особистості / К.В.Зеленський, В.І.Козак, О.В.Синишин; /Нові технології навчання.-К.-2001.- Вип. 30.– С. 166-170.

10. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / Уклад. М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, К.М.Левківський, Ю.В.Сухарніков; відп. ред. М.Ф.Степко. – К.: 2004. – 24 с.

11. Мороз І.В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія: - К.: ТОВ «Освіта України», К., 2005. – 415 с.

12. Слепкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі /З. Слепкань - К.: Вища школа, 2005. – 239 с.

13. Теория и практика семестрово-блочного режима и 12-бального оценивания знаний учащихся – Запорожье: Просвіта, 2000.

14. Теория и практика семестрово-блочного режима и 12-бального оценивания знаний учащихся – Запорожье: Просвіта, 2000.- 32 с.

15.Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посіб. П.І. Сікорський – К.: ЦУЛ, 2006. – 126 с.

16. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.

17. Чужикова В.Г. Методика викладання права : навч. посіб./ В.Г. Чужикова – К.: КНЕУ, 2009 – 425 с.

18. Чужикова В.Г., Ковальчук Г.О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 270 с.

19. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: навч. посіб. / Г. Х. Яворська. – К.: Знання, 2004. – 335 с.

Тема 2. Методика викладання юридичних дисциплін

1. Поняття про методи навчання та їх класифікація
3. Вибір методів навчання
3. Класифікація методів навчання
4. Характеристика активних методів навчальної роботи
5. Методичні прийоми викладання юридичних дисциплін
6. Організаційні форми методичної роботи викладачів, кафедр, факультетів і вузів
7. Шляхи та засоби підвищення ефективності викладання юридичних дисциплін

Рекомендована література:

1. Артикуца Н.В. Високоєфективні методики фахової підготовки правників. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/>

2. Борисенко А. В. Застосування активних методів навчання у викладанні модулю «Захворювання пародонта» / А. В. Борисенко, І. Г. Дікова, Л. Ф. Сідельнікова // Современ. стоматология. - 2013. - № 5. - С. 110-114.

3. Ващенко Григорій, Загальні методи навчання: Підручник для педагогів. – 1-е вид. – К.: Українська Видавнича спілка, 1997. – 441 с.

4. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі/ За ред. С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. – К.: Вища школа, 2003. – 232 с.

5. Мергель Т. В. Застосування інтерактивного методу «мозкового штурму» у навчальному процесі / Т. В. Мергель // Медична освіта. - 2015. - № 4. - С. 44-47.

6. Никифoryк М.В. Методика викладання юридичних дисциплін у вищій школі: Навч. пос. – Чернівці: Рута, 2005. - 56 с.

7. Ортинський В Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / В. Л. Ортинський ; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

8. Толкач А.М., Заяць А.Р. Методика використання «мозкового штурму» на семінарських заняттях в професійній підготовці юристів // «Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти»: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих учених (м. Чернігів, 23 грудня 2016 р.) / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2016. – С. 374-377.

Тема 3. Активізація пізнавальної діяльності студентів під час вивчення юридичних дисциплін

1. Поняття про форми організації навчання
2. Види навчання
 - 2.1. Пояснювально-ілюстративне навчання
 - 2.2. Програмоване навчання
 - 2.3. Діалогічне навчання
 - 2.4. Модульне навчання
 - 2.5. Ігрове навчання
3. Особливість проблемного навчання. Умови створення проблемних ситуацій

Рекомендована література:

1. Андрейцев В. Сучасна правнича наука та освіта: на шляху до Болонського процесу / В. Андрейцев // Вища школа. – 2005. – №3. – С. 36-54.
2. Ващенко Григорій, Загальні методи навчання: Підручник для педагогів. – 1-е вид.– К.: Українська Видавнича спілка, 1997.– 441 с.
3. Кашкар'юв Г.В. Методика організації правовиховної практики: навч. посібник / Г.В. Кашкар'юв. – Донецьк: Ландон-XXI, 2011. – 156 с.
4. Корсак К, Зінченко Т. Традиційні уроки та лекції: сучасний стан і перспективи // Вища освіта України. - 2002. - № 3. - С.75-80.
5. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи.- К.: Знання, 2009.- 387 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський - К.: Знання., 2005.- 485 с.
7. Максимюк С.П. Педагогіка: навч. посібник / С.П. Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
8. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі/ За ред. С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. – К.: Вища школа, 2003.- 232 с.
9. Никифоруєк М.В. Методика викладання юридичних дисциплін у вищій школі: Навч. пос. – Чернівці: Рута, 2005. - 56 с.
10. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. - вип. 61 / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України; редкол.: О.П. Гребельник, Я.Я. Болюбаш, І.А. Шелест та ін. – К., 2010. – 185 с.
11. Ортинський В Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / В. Л. Ортинський ; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.
13. Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи: Навчально- метод. посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження / За ред. Панькова А.І. - Одеса, 2002 – 424 с.

14. Чужикова В.Г. Методика викладання права : навч. посіб./ В.Г. Чужикова – К.: КНЕУ, 2009 – 425 с.

15. Чужикова В.Г., Ковальчук Г.О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 270 с.

16. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: навч. посіб. / Г. Х. Яворська. – К.: Знання, 2004. – 335 с.

17. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. посібник / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.

Тема 4. Лекція з юридичних дисциплін як основна форма організації навчання

1. Поняття лекції як форми вузівського навчання
2. Види лекцій
3. Основні етапи лекції
4. Структура лекції
5. Методика підготовки лекції
6. Методика проведення лекції

Рекомендована література:

1. Білоус В. Т., Горюнова Л. І., Цимбалюк А. В., Цимбалюк С. Я. Основи організації та методики викладання у вищій школі: Навч.-метод. посіб. — Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. — 146 с.

2. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 396 с.

3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 316 с.

4. Корсак К. Традиційні уроки та лекції: сучасний стан і перспективи / К. Корсак, Т. Зінченко // Вища освіта України. - 2002. - № 3. - С.75-80.

5. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанта, М. Флемм та ін. За ред. О. І. Сидоренка. — К.: Навч.-метод. Центр «Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. — 144 с.

6. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. С. У. Гончаренка, Б. М. Олійника. — К.: Вища шк., 2003. — 323 с.

7. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посіб. П.І. Сікорський – К.: ЦУЛ, 2006. – 126 с.

8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.

9. Чужикова В.Г. Методика викладання права : навч. посіб./ В.Г. Чужикова – К.: КНЕУ, 2009 – 425 с.

10. Чужикова В.Г., Ковальчук Г.О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 270 с.

11. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: навч. посіб. / Г. Х. Яворська. – К.: Знання, 2004. – 335 с.

Тема 5. Семінарські та практичні заняття з юридичних дисциплін: види та організація

1. Семінар як форма організації навчання
2. Види семінарів та методика їх проведення
3. Практичні заняття, особливості їх проведення
4. Основні функції семінарських занять
5. Методика проведення практичних занять
6. Особливості опитування студентів під час проведення семінарських занять
7. Нестандартні семінарські заняття та їх характеристика

Рекомендована література:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. – К., 1989- 218 с.

2. Авдєєнко А.П. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів /А.П.Авдєєнко, Л.В.Дементій, О.Є.Поляков; /Проблеми освіти.-К.-2001.-Вип.24.– С. 108-111
3. Вагценко Г. Загальні методи навчання: Підруч. для педагогів. - К.:Укр. вид. спілка, 1997. - 441 с.
4. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. С. У. Гончаренка, Б. М. Олійника. — К.: Вища шк., 2003. — 323 с.
5. Уліщенко, Андрій. Розвиток креативних якостей педагога в системі підвищення кваліфікації / А. Уліщенко // Освіта і управління. - 2009. - № 1. - С. 126-130.
6. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посіб. П.І. Сікорський – К.: ЦУЛ, 2006. – 126 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.
8. Чужикова В.Г. Методика викладання права : навч. посіб./ В.Г. Чужикова – К.: КНЕУ, 2009 – 425 с.
9. Чужикова В.Г., Ковальчук Г.О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 270 с.
10. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: навч. посіб. / Г. Х. Яворська. – К.: Знання, 2004. – 335 с.

Тема 6. Самостійна робота студентів з юридичних дисциплін

1. Поняття та сутність самостійної роботи студентів
2. Види самостійних робіт
3. Форми організації та проведення самостійної роботи
4. Позитивні сторони і недоліки в організації самостійної роботи студентів
5. Особливості самостійної роботи студентів на різних курсах

6. Особливості самостійної роботи студентів з різних юридичних дисциплін

Рекомендована література:

1. Авдеєнко А.П. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів /А.П.Авдеєнко, Л.В.Дементій, О.Є.Поляков; /Проблеми освіти.-К.-2001.-Вип.24.– С. 108-111.

2. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса.- М., 1982.-256с.

3. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів.- К.: Либідь, 2005.- 252 с/

4. Вишневський О І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. І. Вишневський . - Вид. 3-є, доопрац. і допов. - К. : Знання, 2008. – 568 с.

5. Нагаєв Методика викладання у вищій школі: навч. Посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

6. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. - вип. 61 / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України; редкол.: О.П. Гребельник, Я.Я. Болюбаш, І.А. Шелест та ін. – К., 2010. – 185 с.

7. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посіб. П.І. Сікорський – К.: ЦУЛ, 2006. – 126 с.

8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.

9. Чужикова В.Г. Методика викладання права : навч. посіб./ В.Г. Чужикова – К.: КНЕУ, 2009 – 425 с.

10. Чужикова В.Г., Ковальчук Г.О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 270 с.

11. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: навч. посіб. / Г. Х. Яворська. – К.: Знання, 2004. – 335 с.

Тема 7. Науково-дослідна діяльність студентів з юридичних дисциплін.

1. Роль і значення науково-дослідної роботи студентів
2. Загальна характеристика дипломної(магістерської роботи)
3. Роль студентської наукової творчості в активізації навчального процесу
4. Олімпіади та наукові конференції з юридичних дисциплін як засоби розвитку творчих здібностей студентів
5. Методи підготовки наукових доповідей та студентських конференцій
6. Підготовка і захист магістерської, дипломної роботи
7. Типові помилки при написанні дипломної (магістерської) роботи

Рекомендована література:

1. Гронлунд Норман Є. Оцінювання студентської успішності: Практ. посіб. — К.: Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. — 312 с.
2. Зеленський К.В. Рейтинг як форма індивідуального підходу до всебічного розвитку особистості / К.В.Зеленський, В.І.Козак, О.В.Синишин; /Нові технології навчання.-К.-2001.-Вип. 30.– С. 166-170.
3. Кайданова Л. Г., Мнушко З. М. Модульна технологія навчання. Навч.-метод. посібник.- Харків.: Золоті сторінки, 2002.- 83 с.
4. Кашкар'юв Г.В. Методика організації правовиховної практики: навч. посібник / Г.В. Кашкар'юв. – Донецьк: Ландон-XXI, 2011. – 156 с.
5. Каленюк І. Розвиток європейської інтеграції в сфері освіти / Спільний європейський економічний простір: гармонізація мегарегіональних суперечностей: Монографія / За заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, В. І. Чужикова. — К.: КНЕУ, 2007. — С. 456—465.
6. Методичні рекомендації та вимоги до написання і оформлення дипломної роботи за освітньо-кваліфікаційним рівнем «СПЕЦІАЛІСТ»/ Укладачі: Л.Л. Сушенцева, Т.С. Сулима. – Кривий Ріг, 2007. – 124 с.

7. Методичні рекомендації та вимоги до написання і оформлення магістерської роботи за освітньокваліфікаційним рівнем "МАГІСТР"/ Укладачі: І. Г. Максименко, Л.Л. Сушенцева– Кривий Ріг, 2009. - 112 с.

8. Окаєлов В. Розробка загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів / В. Окаєлов, Л. Шевцов, Є. Мочалін // Вища школа. — 2006. — № 3. — С. 57—62.

9. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехота. — К.: АСК, 2001. — 256 с.

10. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів: Навч.-метод. посіб. для студентів вищих навч. закладів / І. П. Підласий — К.: Україна, 1998. — 331 с.

11. Педагогічний пошук / Упоряд. І. М. Баженова. — Перекл. з рос. — К.: Рад. шк., 1998. — 496 с.

12. Рудницька А.Г., Болчарський Т.Ю., Свистельнікова. Основи наукових досліджень. – К., 1998. – 251 с.

13. Стрельский В.И. Основы научно-исследовательской работы студентов / В. И. Стрельский. - Изд-во при Киев.ун-те, 1981. - 151 с.

14. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. -/ Г.С. Цехмістрова. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 240 с.

15. Шарко В.Д. Магістерська робота як показник якості науково-дослідницької підготовки майбутніх фахівців. –с. 277-285. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/>

16. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко , Н.М. Кушнарєнко . — 6-те вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2008. — 310 с.

Тема 8. Організація контролю та оцінка якості знань студентів з юридичних дисциплін

1. Мета й завдання контролю навчання у вузі
2. Функції контролю

3. Види й форми контролю якості навчального процесу
4. Рейтингова система контролю й оцінки знань студентів
5. Критерії оцінки знань студентів
6. Принципи контролю і оцінки знань
7. Методика проведення контрольних робіт і колоквіумів
8. Методика проведення заліків та екзаменів
9. Методика проведення державних екзаменів

Рекомендована література:

1. Гронлунд Норман Є. Оцінювання студентської успішності: Практик. посіб. — К.: Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. — 312 с.
2. Зеленський К.В. Рейтинг як форма індивідуального підходу до всебічного розвитку особистості / К.В.Зеленський, В.І.Козак, О.В.Синишин; /Нові технології навчання.-К.-2001.-Вип. 30.– С. 166-170.
3. Кайданова Л. Г., Мнушко З. М. Модульна технологія навчання. Навч.-метод. посібник.- Харків.: Золоті сторінки, 2002.- 83 с.
4. Кашкар'юв Г.В. Методика організації правовиховної практики: навч. посібник / Г.В. Кашкар'юв. – Донецьк: Ландон-XXI, 2011. – 156 с.
8. Окаєлов В. Розробка загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів / В. Окаєлов, Л. Шевцов, Є. Мочалін // Вища школа. — 2006. — № 3. — С. 57—62.
9. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехота. — К.: АСК, 2001. — 256 с.
10. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів: Навч.-метод. посіб. для студентів вищих навч. закладів / І. П. Підласий — К.: Україна, 1998. — 331 с.
11. Педагогічний пошук / Упоряд. І. М. Баженова. — Перекл. з рос. — К.: Рад. шк., 1998. — 496 с.

12. Рудницька А.Г., Болчарський Т.Ю., Свистельнікова. Основи наукових досліджень. – К., 1998. – 251 с.
13. Стрельский В.И. Основы научно-исследовательской работы студентов / В. И. Стрельский. - Изд-во при Киев.ун-те, 1981. - 151 с.
14. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посіб. П.І. Сікорський – К.: ЦУЛ, 2006. – 126 с.
15. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.
16. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. -/ Г.С. Цехмістрова. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 240 с.
17. Чужикова В.Г. Методика викладання права : навч. посіб./ В.Г. Чужикова – К.: КНЕУ, 2009 – 425 с.
18. Чужикова В.Г., Ковальчук Г.О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 270 с.
19. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: навч. посіб. / Г. Х. Яворська. – К.: Знання, 2004. – 335 с.

ДОДАТКИ

Додаток А - Перелік тем рефератів

1. Болонський процес і юридична освіта в Україні
2. Реформування вищої освіти України в контексті Болонського процесу
3. Застосування методу конкретних ситуацій (кейс-методу) під час викладання юридичних дисциплін
4. Класифікація традиційних методів правового навчання
5. Активні і інтерактивні методи правового навчання
6. Інноваційні методики викладання дисциплін у вищій юридичній освіті
7. Шляхи стимулювання пізнавальної діяльності студентів на навчальному занятті з юридичних дисциплін
8. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів
9. Проблемна лекція і способи організації вирішення проблеми
10. Семінарське заняття в проблемному навчанні
11. Активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення юридичних дисциплін як засіб формування професійної компетенції
12. Методика складання плану лекції
13. Методика проведення лекційних занять у вищій школі
14. Етапи формування установки на співпрацю між викладачем і студентами
15. Мова лектора, його стиль манери і дисципліна
16. Оцінка якості лекції
17. Проблемна лекція і способи організації вирішення проблеми
18. Семінарське заняття як форма навчання
19. Роль семінарів у вищій школі
20. Методика проведення семінару-зустрічі
21. Методика проведення семінару-диспуту
22. Робочий зошит для самостійної роботи студентів
23. Колоквіум як організаційна форма навчання
24. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження

25.Робота над текстом магістерської роботи

26. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення

Додаток Б - Орієнтовний перелік питань на залік

1. Поняття, предмет «Методики викладання юридичних дисциплін у ВНЗ»
2. Функції Методика викладання юридичних дисциплін
3. Принципи методики викладання юридичних дисциплін
4. Методи викладання юридичних дисциплін
5. Поняття про методи навчання та їх класифікація
6. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
словесні, наочні, практичні
7. Словесні методи навчання
8. Наочні методи навчання
9. Практичні методи навчання
10. Методичні вимоги до розробки навчальних програм і навчальних планів з юридичних дисциплін
11. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності
12. Охарактеризувати ділові, рольові та ситуативні ігри
13. Охарактеризувати дискусію і диспути
14. Активні методи навчання у викладанні юридичних дисциплін та їх вибір
15. Охарактеризувати Кейс-метод
16. Проблемне навчання
17. Види діяльності викладачів і студентів під час проблемної лекції та проблемного семінару
18. Диференційоване навчання
19. Модульно-рейтингове навчання. Особливості підготовки та проведення
20. Лекція з юридичних дисциплін як основна форма організації навчання
21. Загальні дидактичні вимоги до лекції

Продовження додатку Б

22. Основні функції лекції
23. Основні етапи лекції
24. Структура лекції.
25. Види лекції: організація та характеристика
26. Семінарські та практичні заняття з юридичних дисциплін: види та організація
27. Семінар як форма навчального процесу у вищій школі
28. Місце і роль семінарських та практичних занять у навчальному процесі
29. Види семінарських занять
30. Основні функції семінарських занять
31. Методика проведення семінарських занять
32. Методика проведення практичних занять
33. Організація дискусії на семінарських заняттях
34. Особливості опитування студентів під час проведення семінарських занять
35. Нестандартні семінарські заняття та їх характеристика
36. Поняття та сутність самостійної роботи студентів
37. Види самостійних робіт
38. Позитивні сторони і недоліки в організації самостійної роботи студентів
39. Специфіка організації самостійної роботи із додатковою літературою (словниками, довідниками, науково-педагогічною літературою)
40. Форми активізації самостійної роботи студентів-правознавців
41. Особливості самостійної роботи студентів на різних курсах
42. Особливості самостійної роботи студентів з різних юридичних дисциплін.
43. Науково-дослідна діяльність студентів з юридичних дисциплін
44. Роль і значення науково-дослідної роботи студентів

Продовження додатку Б

45. Особливості консультативної діяльності викладача в процесі підготовки наукових рефератів, курсових, дипломних, магістерських робіт

46. Методи і форми контролю знань студентів.

Види контролю знань студентів (поточна перевірка, заліково-екзаменаційна сесія, державні экзамени)

47. Функції контролю знань студентів

48. Сутність та основні завдання поточної перевірки успішності студентів.

49. Поняття консультації. Різновиди консультацій

50. Підсумкова перевірка знань студентів

51. Поняття протести та методику їх складання. Етапи тестового контролю

52. Рейтингова система оцінювання знань

53. Методика проведення контрольних робіт і колоквиумів

54. Методика проведення заліків та екзаменів

55. Методика проведення державних екзаменів

56. Загальна характеристика магістерської роботи

57. Підготовка і захист магістерської роботи

58. Типові помилки при написанні магістерської роботи

59. Структура магістерської роботи

60. Структура елементів системи самостійної роботи студентів